

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

KLASA 34 (5)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

IZDAN 1. NOVEMBRA 1925.

PATENTNI SPIS BR. 3254.

Tanasije Donić, kazandžija, Beograd.

Postupak i uređaj za pečenje rakije.

Prijava od 7. septembra 1924.

Važi od 1. oktobra 1924.

Dosada poznati postupci za pečenje rakije sastojali su se poglavito u tome, što se materijal od koga se rakija pekla, metao u kazan za pečenje, odakle se para odvodila cevima direktno u tabarku, ili se prvo upućivala u rektifikator, a zatim u tabarku. Iz tabarke se zatim točila rakija u zato određene sudove. Ovaj način ma da je davao rezultate ipak je bio skup, i neekonomičan, jer se mnogo drva odn. goriva trošilo. Isto tako je bilo potrebno i mnogo vode za rasladjivanje rakije odnosno pare, što je naročito ometalo rad krajevima oskudnim u vodi.

Predmet pronalska je postupak i uređaj kojima se gore pomenuli nedostatak uklanja i postižava se velika ekonomija u gorivu, vodi i radnoj snazi kao i u vremenu, jer se za isto vreme može da ispeče dvostruka količina rakije.

Postupak se sastoji u tome da se prvo materijal, koji se prvi put preradjuje meće istovremeno i u kazan (1) i u predgrejač (2). U predgrejaču se materijal preparira odnosno zегreva dvostruko iskorišćujući tople gasove iz ložišta kao i samu paru proizvedenu u kazanu za pečenje. Iz ložišta se odvede topli gasovi kroz jednu cev sprovedenu kroz predgrejač. Isto tako se i dobivena para u kazanu sprovodi cevima kroz materijal u predgrejaču, kome ona predaje svoju toplotu i već tu počinje da se kondenzuje, dakle pre no što je stigla tabarku. Para se može iz kazana sprovести prvo i kroz rektifikator pa tek onda u predgrejač. iz koga izlazi sasvim ladna, predavši svu toplotu materijalu u njemu, a zatim ide kroz cev u tabarku, iz koje se otače u naročite sudove.

Kako rakija dolazi u tabarku već sasvim ohladjena, to se voda u ujoj ne zagreva i nije potrebno svaki čas je menjati, čime se mnogo štedi u vodi i radnoj snazi, što je od uticaja i na cenu rakije. Isto tako se rakija može odmah meriti i doznati koje je jačine već pri samom isticanju iz tabarke. Ovo po dosadanjim postupcima nije bilo moguće postići.

Kad je materijal u kazanu već iskorišćen, vadi se iz njega, ali se sada u njega ne stavlja sirov materijal, no se već preparisani i u predgrejaču zagrejani materijal presira u kazan, radi potpune destilacije, pošto je već u predgrejaču isti proces započet, pretpostavljajući da je temperatura u njemu bila dovoljna. U predgrejaču dobivena para se odvodi takodje u tabarku. Pošto je predgrejač ispražnjen ponovo se puni materijalom, koji se greje i preparira opet, iskorišćavajući ranije pomenute gasove iz ložišta i paru u kazanu. Ovime je opisan postupak pečenja rakije.

Sl. uređaja je predstavljena na nacrtu i to sl. 1. je izgled ožgo a sl. 2. je izgled sa strane.

Uređaj za pečenje rakije u glanom se sastoji iz kazana za pečenje (1) sa ognjištem, rektifikatora (5), predgrejača (2) i tabarke (3). Ceo uređaj može biti postavljen na točkove, radi lakšeg prenosa.

Kazan (1) se sastoji iz samog kazana, ispod koga je ognjište. Gasovi iz ognjišta se odvede kroz cev (3), koja prolazi kroz predgrejač (2). Kazan ima sa gornje strane kapu (9), iz koje vodi cev (4) paru u rektifikator (5), gde se para prečišćava, lime što se hladniji delovi iste kondenzuju, pod uticajem vode,

koja se u njemu nalazi i koja struji kroz cevi (10). Para dolazi u rektifikator kroz cev (4) i potpuno je odvojena od vode, jer ide između cevi, kroz koja ista (voda) struji, dok se najposle rektifikovana (para) ne popne kroz cev (6) u predgrejač (2) i u njemu preda svoju toplotu materijalu (komini, i t. d.). Tu se para kondenzuje idući kroz zmiјastu cev (7). Iz predgrejača ide kondenzovana para kroz cev (11) u tabarku.

Predgrejač se sastoji iz suda (2), kroz koji prolazi cev (3), za dim i ostale gasove. Sud (3) je hermetički zatvoren poklopcem (12), na kome su vrata (13), za izručivanje materijala. Ova su vrata tako postavljena, da kad se predgrejač, koji visi o osovini (13a), naležućoj na nogare (14), utvrđene na glavnom nosaču (15), obrne oko pomenute osovine, taman dopire do vrata (16) na kazanu (1) za punjenje istoga. Osim ovih vrata ima i kazan vrata (17) za pražnjenje. Da di se mogao da obrne predgrejač, pomeri se naviše narukvica (18), koja klizi po ogrlici čunka (3), koji viri iz predgrejača. Tako se oslobadja veza sa dovodnim delom cevi (čunka) (3). Posle svršenog ispražnjenja predgrejača, on se dovodi u prvobitan položaj, narukvica se spušta i time je ponovo vaspostavljena veza cevi (3), a rad tada može da se produži. Prilikom obrtanja predgrejač se oslobodjava i ostalih cevi koje bi mogle smetati u obrtanju.

Cev (11) pošto dodje u tabarku (8), vezuje se sa zmiјastom cevi, okruženoj vodom, radi totalnog sniženja temperature rakije. Zmiјasta cev se svršava slavinom (18), na koju otakemo rakiju, odnosno dobijeni destilat.

Ako je uredjaj bez rektifikatora (5), odvodi se para iz kazana (1) kroz cev (19), koja je na sl. 2. tačkasto označena, u predgrejač, gde se nastavlja na zmiјastu cev (7).

Za odvođenje pare, koja se dobija u predgrejaču, upotrebljava se cev (20) tačkasto obeležena na slici 2.

Na kazanu se nalazi još i manometar a na predgrejaču termometar. Rektifikator ima slavinu (21) za otakanje taloga, odvodnu cev (22) i dovodnu cev (24) za vodu, kao i vodomernu cev (23).

Iz opisa se vidi, da iskorišćenjem dima i gasova, kao i pare dobijene u kazanu (1), za preparisanje t. j. zagrevanje komine ubrzavamo rad na pečenju rakije, jer prethodno zagrejana komina u kazanu za vrlo kratko vreme počne da ključa i sam proces destilacije se vrlo brzo obavlja. Time smo povećali

kapacitet rada uredjaja, pa prirodno da smo za isto vreme dobili dvosruku količinu rakije sa istom količinom goriva. Iz ovog se vidi da su troškovi oko proizvodnje reducirani na polovinu, što nije bez važnosti kako za proizvodjače, tako i za potrošače.

Patentni zahtevi:

1. Postupak za pečenje rakije, naznačen time, da se komina odnosno materijal, od koga se peče rakija, prvo preparira odnosno zagreva u naročitom sudu, iskorišćavajući toplotu dima i gasova iz ložišta, provedenih cevima kroz taj sud (predgrejač), kao i toplote pare dobivene u kazanu (od komine direktno tamo stavljenе), koja se vodi cevima posredno ili neposredno u predgrejač. i iz koga se preparirana (zagrejana) komina presipa u kazan za potpunu destilaciju, pošto je iz njega (kazana) izvadjena prvobitno tamo stavljenа iskorišćena komina, da se zatim puni samo prepariranom kominom, a para dobivena u kazanu pošto je provedena kroz predgrejač, sprovodi se na već poznat način u tabarku, radi dovršenja potpune kondenzacije iste, kao i pare dobijene u predgrejaču i naročitom cevlju dovedena u tabarku, čime je postupak završen.

2. Uredjaj za pečenje rakije i za izvadjene postupka prema 1. patentnom zahtevu, sastoji se iz kazana za pečenje, tabarke i eventualno i rektifikatora, naznačen time, da ima predgrejač (2), koji je spojen sa kazanom pomoću cevi za posredno ili neposredno sprovođenje pare iz kazana kroz iste u predgrejač i koje mogu u njemu (predgrejaču) biti zmiјaste, da se najzad po izlasku iz njega vežu sa cevima tabarke.

3. Uredjaj za pečenje rakije po 2. patentnom zahtevu, naznačen time, da se kroz predgrejač vodi cev (3), koja u isto vreme i odvodi gasove iz ognjišta i zagreva predgrejač radi prepariranja materijala u njemu.

4. Uredjaj za pečenje rakije prema 2. i 3. patentnom zahtevu naznačen time, da je predgrejač obešen o osovину (13a) tako, da kad se obrne u pravcu kazana, ima taj položaj, da njegova vrata (13) dodju iznad vrata (16) kazana (1).

5. Uredjaj za pečenje rakije po patentnim zahtevima pod 2. 3 i 4. naznačen time, da se spoj cevi (3) sa delom koji prolazi kroz predgrejač vrši narukvicom (18), koja klizi po ogrlici dela cevi (3), koji viri iz predgrejača.

